

УДК 636.2.084.52.
085.54
© 2012

Ю.С. Кравченко,
кандидат сільсько-
господарських наук

В.П. Білий

*Інститут
тваринництва НААН*

ВІДГОДІВЛЯ БУГАЙЦІВ НА РАЦІОНАХ З РІЗНИМ УМІСТОМ СОКОВИТИХ КОРМІВ

Наведено результати інтенсивної відгодівлі бугайців на раціонах з різним умістом соковитих і концентрованих кормів. Вивчено вплив структури та складу раціонів на поїдання кормів, інтенсивність росту бугайців і витрати поживних речовин при відгодівлі тварин до високих вагових кондицій.

Одним із основних напрямів забезпечення населення продуктами харчування було і залишається збільшення виробництва високоякісної яловичини завдяки інтенсивному вирощуванню молодняку молочних і комбінованих порід до високих забійних кондицій.

Вітчизняними науковцями розроблено різні методи вирощування і відгодівлі молодняку молочних, комбінованих, м'ясних порід та їх помісей з метою реалізації генетичного потенціалу м'ясної продуктивності [1–4].

Водночас затребуваним сучасним напрямом у розвитку скотарства залишається інтенсивне вирощування молодняку на м'ясо з використанням раціонів, які містять значну кількість грубих і соковитих кормів та мінімальну — концентрованих [3]. Такий підхід до розв'язання проблеми виробництва дешевої та якісної яловичини є актуальним, що і визначило мету наших досліджень.

Мета досліджень — вивчити вплив структури та складу раціонів з різною кількістю соковитих і концентрованих кормів на інтенсивність росту бичків при відгодівлі до високих вагових кондицій.

Результати досліджень. Експеримент проводили у СФГ «Промінь» Богодухівського району Харківської області на відгодівельних бугайцях, з яких за принципом пар-аналогів було сформовано 3 групи по 14 гол. у кожній (табл. 1). Утримували бичків на прив'язі. Годівлю та склад раціонів розраховано за сучасними нормами [5]. Завдяки підвищенню рівня вегетативних кормів (кукурудзяного силосу) з 35 до 45% у раціонах піддослідних тварин передбачалося зниження комбікорму-концентрату з 30 до 20% за поживністю.

Концентрація енергії в одиниці сухої речовини становила 9,69; 9,79 та 9,91 МДж обмінної енергії відповідно до груп, або 0,95, 0,97 та 0,99 к.од. за норми 0,96 (табл. 2).

Рівень протеїну був практично однаковий. На 1 к.од. припадало 98,8–99,1 г перетравного протеїну за норми 85–90 г.

Цукрово-протеїнове співвідношення становило 0,34–0,36:1 за норми 0,9:1. Водночас з підвищенням у раціоні вмісту вегетативних кормів і зниженням комбікормів-концентратів (I група) виявлено і підвищення вмісту грубоволокнистої

клітковини, рівень якої в раціоні відповідно до груп становив 24,3; 23,4 та 22,4%.

Дефіцит окремих макро- та мікроелементів відновлювали завдяки додаванню розробленого преміксу, склад якого містив кухонну сіль, динатрійфосфат, сірчаноокислі солі марганцю, цинку, міді та хлористий кобальт. Кількість доданого преміксу (у середньому 42–45 г на 1 гол. на добу) давала змогу довести рівень дефіцитних речовин до норми.

Контрольне годування тварин засвідчує, що істотної різниці в споживанні основних кормів між групами не встановлено. Виявлено велике (до 88–94%) споживання вегетативних кормів та 100% — концентрованих. Бугайці з'їдали по 2,4–2,47 кг сухої речовини раціонів на кожні 100 кг живої маси, а рівень годівлі становив 2,34; 2,37 та 2,4 к.од. за норми 2,4–2,5 на 100 кг живої маси.

1. Схема науково-господарського дослідження

Структура раціонів	Група		
	I	II	III
Зелені корми (люцерна, кукурудза), %	35	35	35
Кукурудзяний силос, %	45	40	35
Комбікорм-концентрат, %	20	25	30

2. Раціон годівлі тварин (у середньому на 1 гол.), кг

Корми	Група		
	I	II	III
Силос кукурудзяний	20	18	16
Зелена маса люцерни	15	15	15
Комбікорм-концентрат	1,5	2,0	2,5
Премікс	0,1	0,1	0,1
У раціоні містяться:			
кормові одиниці	8,91	9,03	9,16
обмінна енергія, МДж	91,1	91,1	91,2
суха речовина, кг	9,4	9,3	9,2
сирий протеїн, г	1155	1166	1177
сира клітковина, г	2291	2175	2059
Усього вуглеводів, г	7316	7202	7089
кальцій, г	112,4	110,5	108,6
фосфор, г	28,7	29,1	29,5

3. Показники продуктивності бугайців ($M \pm m$), кг

Показник	Група		
	I	II	III
Жива маса: на початку дослідження	325,5 \pm 7,11	323,3 \pm 6,23	324,2 \pm 7,19
у кінці дослідження	489,2 \pm 8,4	498,8 \pm 9,2	509,5 \pm 7,9
Загальний приріст живої маси	163,7	175,5	184,7
Середньо- добовий приріст	0,889	0,947	0,998

4. Витрати основних кормів і поживних речовин (на 1 гол.)

Витрачено за період відгодівлі, кг	Група		
	I	II	III
Силос кукурудзяний	4364	3923	3512
Комбікорм-концентрат на 1 кг приросту:			
комбікорму, кг	1,845	2,256	2,653
кормових одиниць	9,89	9,38	9,04
вартість* 1 кг приросту, грн	8,96	8,24	7,73

* Вартість кормів наведено станом на 2010 р.

Результати оцінки продуктивного впливу розроблених повноцінних, збалансованих раціонів свідчать, що у бугайців I групи, яким згодовували по 1,5 кг комбікорму-концентрату (20% за поживністю), жива маса була нижча на 16,3 кг, ніж

у бичків, яким згодовували на добу по 2 кг концентратів, та на 18,5 кг, яким згодовували по 2,5 кг комбікорму (25 і 30% за поживністю) (табл. 3).

За 185 днів досліджень у бугайців збільшилася маса тіла порівняно з початком дослідження в 1,50–1,54–1,57 рази, що дало змогу вважати їх вгодіваність вищою.

Середньодобовий приріст живої маси піддослідних тварин на рівні 800–1000 г відповідав вимогам, передбаченим під час розробки складу та структури раціонів. Вони підтверджують положення, що зниження рівня поживності комбікормів-концентратів у раціонах бугайців до 20% за умови їх збалансування, дає змогу одержувати високі показники росту та розвитку тварин і вважати відгодівлю інтенсивною.

За весь період дослідження витрачено: у I групі — 1619 к.од. на 1 гол., II — 1647 і III — 1670 к.од. Вартість усіх згодованих кормів на 1 гол. становила: у I групі — 1466,59 грн, II — 1446,16 і в III — 1428,04 грн. Ефект у натуральних показниках наявний.

Вартість приросту живої маси зменшується з 8,98 грн у I групі до 8,24 грн у II та до 7,73 грн у III. Крім того, виявлено тенденцію до зниження витрат енергії на 8,6% з 9,89 к.од. у I до 9,04 к.од. у III групі (табл. 4).

Отже, з підвищенням продуктивності тварин у III групі порівняно з II і I зменшується загальна вартість кормів, витрачених на ріст і розвиток, а також знижуються витрати поживних речовин на 1 кг приросту. Водночас збільшення використання в раціонах бугайців III групи високопоживних, дорогих концентрованих кормів економічно виправдане одержаною вищою продуктивністю бугайців.

Висновки

Використання при відгодівлі великої рогатої худоби раціонів з різним рівнем вегетативних і концентрованих кормів дає змогу одержувати тварин з живою масою 480–520 кг за низької вартості 1 кг продукції — 7,7–8,9 грн. Зміна структури раціонів завдя-

ки зниженню рівня поживності концентрованих кормів з 30 до 20% не впливає негативно на споживання кормів тваринами (2,4–2,7 кг сухої речовини на 100 кг маси) і забезпечує високу енергію росту на рівні 800–1000 г на добу.

Бібліографія

1. Богданов Г.А. Кормление сельскохозяйственных животных/Г.А. Богданов. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Агропромиздат, 1990. — 624 с.
2. Кандыба В.Н. Концепция интенсификации производства говядины на основе метода выращивания бычков до высоких убойных кондиций 500–600 кг/В.Н. Кандыба//Ефективність методів інтенсифікації виробництва продуктів тваринництва: Тез. доп. міжнар. наук.-практ. конф. Ін-т тваринництва УААН. — Харків, 1996. — С. 45.
3. Кравченко Ю.С., Ліннік В.С. Інтенсивна відгодівля бугайців симентальської і чорно-рябої порід гранульованою кормосумішшю з великим вмістом соломки/Ю.С. Кравченко, В.С. Ліннік//Молочно-м'я-

не скотарство. — 1980, вип. 54. — К.: Урожай. — С. 102–105.

4. Михальченко С.А. Особенности и закономерности формирования мясной продуктивности бычков молочных и комбинированных пород: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра с.-г. наук: спец. 06.02.02. «Годівля тварин і технологія кормів»/С.А. Михальченко. — Белгород, 2001. — 49 с.

5. Нормы и рационы кормления сельскохозяйственных животных. Справочное пособие. — 3-е изд., перераб. и доп.; под ред. А. П. Калашникова, В.И. Фисина, В.В. Щеглова, Н.И. Клейменова. — М., 2003.